

A koronázási napokból.

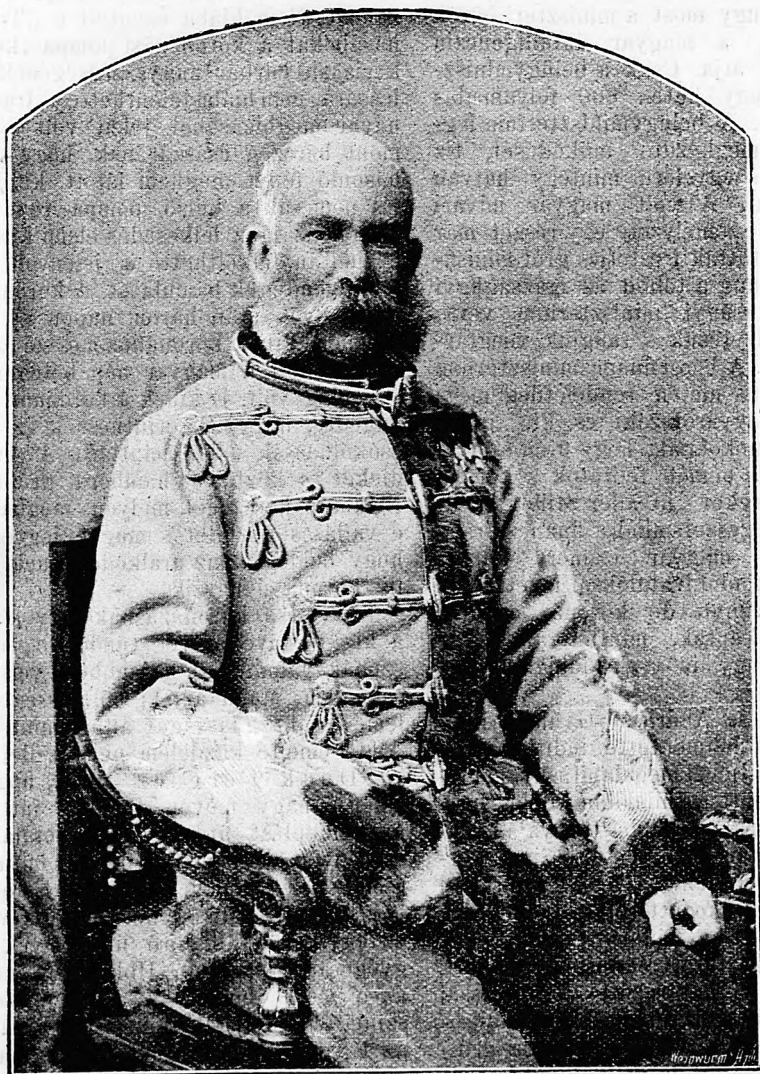
Magyarország alkotmányos ujjaszületésének 25 éves korszaka kezdődik attól a pillanattól, melyben 1867. június 8-án, Szent István koronája 37 év után újra érinté apostoli királya fejét. De ez a korona nem csupán az uralkodó halántékát övezte jelvényeivel, megkoronázta az azt a hosszú küzdelmet is, melyet a nemzet annyi időn át törhetlenül folytatott jogaiért és szabadságáért. Az 1867. év a felelős magyar kormány kinevezésével meghozta első fecskéjét a béke tavaszának; a régi, a hagyományos Ausztria, tudjuk, száz sebtől vérezve roskadt volna össze, ha az utolsó perczen ki nem nyújtja békejobbát annak a nemzetnek, melynek jogos aspirációitól oly sokáig elfordították uralkodója a végzetes félreértések. Őszinte volt a békejobb, melyet az uralkodó nemzetnek nyújtott s ezt határozottan akartára kifejezésre juttatni a felelős magyar miniszterium kinevezését az országnak tudtára adó okmányban is. Érdekes tudni, hogy annak első fogalmazványa nem nyerte meg ő felsége tetszését, — igen fagyosnak (frostig) és száraznak találta, Valami melegebbet, a nemzet szívéhez közelebb férőt óhajtott s így született meg a második, a végleges szövegezés, melyet Horváth Boldizsár szerkesztett a pillanat nagy jelentőségét teljesen átértő és átérző gondal.

Különben Horváth Boldizsár volt egyéb tekintetben is az új magyar kabinet tolla. Nála már egész babonás vakhit számba ment, hogy pályáján minden hatodik évben éri valami nevezetes változás. Épp miniszterre kinevezése előtt kevéssel történt, hogy Tóth Lőrincz meginterpelálta, igaz-e, hogy miniszter lesz? Helyette a neje felelt: „Tavaly mult hat éve, hogy a földhitelezetethez megválasztották, ha a sors nem lett hűtlen, most már valaminek kell történnie“. És történt is — igazságügyminiszterre kineveztetése.

Ünnepélyes pillanat volt az, midőn február 17-én Andrássy Gyula első

izben jelent meg mint miniszterelnök a Deák-körben, hol a párt támogatását kérte. Deák Ferencz hatalmas rögtönzése után, melylyel a Szentkirályi Mór által bemutatott kormányelnököt fogadta, s melyben először illette Andrássy Gyula egyéniségét az azóta oly sokszor idézett „providenciális“ jelzővel, — a későbbi külügyminiszter magántársalgás közben érdekesen nyilatkozott azon

programról is, melyet Magyarország közvéleményének Ausztria hatalmi érdekeinek való összeegyeztetése tekintetében szándékozott elfoglalni. Határozottan kijelentette Andrássy, hogy nem szándéka egyáltalán vakon szolgáltatni az eszközöket oly politika megvalósítására, mely az ország közvéleményével nincs összhangzatban. Ez esetben — ugymond — inkább leteszik

I. Ferencz József, Magyarország királya.

tárczajokat s így ország-világ tudni fogja, mi az, mit Magyarország akar.

A lajtántuli lapok különböző kommentárokkal kísérték az új magyar miniszterium megalakulását, melyek jellemző színben mutatják azokat a benyomásokat, melyeket a nevezetes politikai fordulat hire Ausztriában keltett. A „Neue Freie Presse“ szerencsét kívánt a magyaroknak azon erélyhez, melylyel a miniszterium az alkotmányos állapotok helyreállításán működött s rokonszenvesen nyilatkozott a „Fremdenblatt“ is a magyar miniszterekről, kik teljesen érzik — ugymond — feladatuk nagyságát, melyet a monarchia ujjaalakítása tekintetében vállaltak. Csak a csehek és a feudálarisztokrácia mozgattak meg minden követ a kiegyezés megbuktatására, organumuk, a „Presse“ által, s a zág-rábi horvátok rendeztek ellentüntetést Starcsevics tiszteletére, mely alkalommal ünnepélyesen kimondották, hogy a horvátok a mostaniakhoz hasonló körülmények közt mindig tüntettek a magyarok ellen.

Márczius 14-én letették az esküt a fejedelem kezébe a kinevezett miniszterek s azzal megkezdődött a szervezés nagy munkája. A mint 1861-ben az ügyvédi cenzurák, ugy most a miniszteri büroók felé tódult a magyar intelligencia pályakereső árja. Csak a belügyminiszteriumhoz egy héten 800 folyamodás érkezett be. A belügyminiszterium legkorábban megkezdte működését, tiz osztálylyal s egyelőre mintegy hatvan fogalmazóval. A volt magyar udvari kancellária személyzete egy részét már előbb beosztották Festetics gróf miniszteriumába, míg a többit az igazságügyi és közoktatásügyi miniszterium vette át eddigi fizetésük s rangjuk megtartása mellett. A bécsi pénzügyminiszterium még márczius elején rendeletileg meghagyta a magyarországi cs. kir. pénzügyi hivatalnokoknak, hogy 9-én a hivatalokon levő német feliratok s kétféjű sasos czimereket „in aller Stille“ szedjék le, — egyszersmind a pénzügyminiszterium még helyett magyar czimert kapott csakóira, az adóhivatalokról levették az osztrák jelvényt, de koronás czimert még nem kaptak, miután az egész intézményt ugy is csak ideiglenesnek tartották.

Május 25-én Andrássy Gyula a képviselőházban bejelentette indítványát a koronázási hitlevél megalapításával megbízandó küldöttség mielőbbi kijelölésére. Három nappal később tárgyalás alá került a nádori szék betöltésének kérdése, melyre nézve Deák rendkívül óvatosan nyilatkozott, épp oly kevésé foglalva állást a nádori tisztség sok részről hangoztatott eltörlése mellett, mint a mily határozott föntartással indítványozta volt június 4-én, a koronázási aktussal Andrássy Gyula grófnak megbizását, félreérthetlenül hozzá-

téve, hogy azt nem úgy, mint miniszterelnököt illető, hanem csakis személyére ruházott megbizásnak kívánja tekintetni.

Hogy a nádorság kérdése ügyében egyébiránt Deák és Andrássy, sőt a többi miniszterek között is fontos elvi eltérések voltak, azt a kérdésnek máig kimaradt végleges megoldása is bizonyítja Jun. 10-én, a koronázás után két nappal, a kérdés ismét szönyegre került a minisztertanácsban, de eredménytelenül. Deák és a többség ugy kontemplálta a nádori tisztség tervbevett hatáskörét, hogy az a felállítandó államtanács elnöke legyen fölsőlegesenek, de a kormány hathatós működésére nézve egyenesen károsnak ismerte föl. Ha pedig államtanács nincs, akkor a nádor tiszta sem illeszthető be észszerűen többé a parlamenti felelős kormányzati rendszerbe. Így maradt a nádori méltóság mindmaig nyitlkérdés, miután azt egy vonással eltörlni még Deák sem merte.

A mesés ragyogás, az öröm és lelkesedés mindent ragadó lázának tiz napjával ünnepelte Magyarország azt a nagy történeti momentumot, mely, a koronázás aktusában pecsételte meg a nemzet és királya között helyreállt bizalmat. Nem hiába szentelt a „Times“ hasábot a koronázási pompa „középkorisan barbár nagyszerűségének“ leírására, nem hiabajelenthette a francia udvar megbizásából jelen volt Grammont herceg császáranak, hogy ehhez hasonló fényt még nem látott kifejteni. És nemcsak a külső pompa rendkívülisége, az igaz lelkesedés elemi kitörése is méltán felköltötte a jelenvolt külföldi vendégek bámula'át. A koronázási ünnepélyek után három napon át közszemlére kitett koronához messze földről zarándokolt a magyar nép betegben is, s boldog volt, a kinek a koronaór megengedte, hogy megérinthessék és megcsókolhassák ódon pántjait. A külföldieket s köztük Chambord gróft és Nemours herceget mélyen meghatotta e vallásos tisztelet s meg is jegyezték, hogy boldog az az uralkodó, kinek fején ily korona nyugszik.

De volt a koronázásnak egy a'akja, a ki — távollétével tüdőkölt, de a szónak valódi legnemesebben vett értelmében. Maga az, ki bölcsessége, jelleme s hazafiassága által mint egy Aléa emelte küzdelem nehéz idejében — Deák Ferencz Most, hogy a siker ő nagy művét diadalra juttatta, az ünneplést átengedte másoknak, ő szerényen visszavonult polgári öntudata csöndes elégtételével lelkében. És ebben igaza volt. Mit is kereshetett volna az egyszerű táblabíró ünnepélyek ragyogó tarkaságban? Hol lett volna ott az ő méltó helye? A nagy történeti színjáték, melynek minden mozzanata az ő rendezői szellemét hordta magán, egyéniségének befoglalására nem tudott

méltó keretet nyújtani. „Angol királynő“-i szerény szobájából hallotta a nemzet örömrivalgását felzogni, onnan volt néma tanuja a lelkes tüntetéseknek politikája nagy műve felett, melynek dicsőségéből semmitsem követelt magának.

V—.

1867. Pünkösdben.

Jövel szent lélek! szállj le a királyra,
Ihless meg benne elmét és szívet,
Fején ragyogjon ősi koronája,
Mely fényt arczára és népére vet,
Legyen igazság és törvény hű öre,
Kezén erő, szívében kegyelem,
Jelenre bölcs és kiható jövőre,
S áldás kísérje ott fönn s ide lenn!

Jövel szent lélek! szállj oda a népre,
Kunyhóban, palotában egyaránt;
Erősödjék meg ingadozó térde,
S emelje újra föl csüggedő karát.
S ha szenvedési és sebláza multán
Fejét büszkén magasra emelé:
Hevüljön ismét önértetre multján
S tekintsen vissza a jövő felé!

Jövel szent lélek! szállj le a hazára,
Bőséget önts szét völgyön és hegyen,
Hol, merre harsog Duna, Tisza árja,
Áldás, szerencse, béke s üdv legyen.
S mely szent földékként annyi szabad éven
Vésztlől, vihartól hűn oltalmazza,
Minden fiának lángoló szívében
Ez ima zengjen: éljen a haza!

Szász Károly.

Virágélet.

A napsugár virágkehelybe,
A szerelem a szívbe száll, —
Szerelem és sugár ad életet
S nyomukban ott van — a halál.

Isten! Mi szép, mikor remegve
Tavaszzal a bimbóeska nyit;
A nap arany sugára lágyan
Csókdossa föl kis ajkait.

És mámorittas szenvedélylyel
A bájait kibontja mind;
Tekintetét fürösztve benne
Ringatja s csókot csókra hint.

A kéj, az édes, üdvözítő
Elbűvölön megveszteget;
Aztán kifosztja, elfogyasztja
Mohón a véges életet.

Incseledőn körül enyelgi
Virágot a meleg sugár —
És aztán a hálójába ejti
Az életet, a csapodár.

Sóváran iszsza édes nedvét
S meglopja színét, illatát;
Szegény kis hervadó virágszál
Meghalnod is kell végre hát?!

Szegény kis haldokló virágszál
Te gyönyörű, te szép, te jó,
Olyan az élted, mint a szívé,
Oly édes és oly megható.

Mert mint sugár virágkehelybe,
A szerelem a szívbe száll, —
Szerelem és sugár ad életet
S nyomukban ott van — a halál.

Körös Mihály.

A „gigerli.“

(Természetrizai tanulmány.)

Irta: Gáspár Imre.

Széles Magyarországon mindenütt, a hol ösmeretes a járdák, kávéházak, színházi, előcsarnokok, térzenék, bérkocsik, mise után következő toillettefitogatások, jégpályák, nyilttéri „lovagias“ nyilatkozatok és „Kränzchen“-ek civilizált intézménye, buján tenyész a gigerli. Igen gigerli; ha láttál egyet ez üres zsebű, szívű és fejű specialitásból, hát akkor láttad valamennyit. Mert egyformák ők külsőre és belsőre egyaránt.

Vétek már maga a „gigerli“ szó is. Hát még az ember! A „gigerli“ elnevezés ugyanis bécsi különlegesség. Párisban pl. „dögöcskék“-nek nevezik. A német nevet Bécsben használgják színházi kuplékban, hírlapi újdonságokban és van már a gigerlinek saját indulója is. E német szó különben igen sikerült hangfestéssel s a kicsinyítő raggal igyekszik az alany iránt való kicsinyítést és megvetést visszaadni. Ugy vagyunk vele, mint bizonyos bécsi szépséggeekkel: miután Bécsben már elhasználták, Budapestre kerültek s elszélednek széles Magyarországon mindenüvé. Pedig van e fajtára igen jellemző, jó magyar szó; a „svihák.“

Mert a bécsi gigerli (helyesebben kimondva: gigerl) nem egyéb, mint a hazai svihák. A „svihák“ őshona Sáros megye, a magyar „Gascogne“. Dumas „Három testőr“ című regényében pompásan adja vissza a kevés pénzü, nagyokat (az ugynevezett „Gascognade“-okat) mondogató, szerencsére vadászó, de a mellett uri tempókra igyekvő D' Artagnan lovag szeméjében a valódi „Gascogne“-it. A „svihák“ irodalmi rajza, mint a magyar társasélet annyi sok alakjáé, még nincsen készen.

Mikor a „svihák“ tekintedesz, nemesz, „Sáros var megyiben“ kihajtat a rongált ősi portából, s négy lova felett kibontja hosszu ostorát, nagyot csattant és csak úgy porzik utána az országút. Leánynézőbe robog. Talán távoli megyében, a hol azt hiszik felőle, hogy legalább is egy dominium gondjait hozza magával. De mikor még odahaza végig gördült fogata a hepe-hupás utcán, hej! igen képes tekintet vetett utána az a bocskoros nemes, a kinek a kuriáján belül tiz leány van és egy férj sem, vagy az az iparos, a kinél még most se fizették ki ama négy száguldó sárkány lódingos, szironyos szerszámok az árát; akkor — mondom — mindketten, amugy foghegyről mormolják utána a jellemző szót, hogy:

— Svi-háák!

Megesik a vasuton, hogy a mikor a „svihák“ javában beszél a bárói születésű mamáról, meg a Hofrath nagybácsiról, nemkülönb a bele fülig szerelmes grófkisasszonyokról, akkor egy nem

sejditett, jó meleg decz-bundába burkolódzott atyafi csak kiveszi egy percze a szájából az örök pipát és (jó Mokány Bercziseket pökve) ismét hallatja a lemosthatatlan itéletet, a mely egy szóban ismét csak a régi: „s-viháák!“

Ime, ez a falusi svihák! Semmiben sem különb nála a városi svihák, a „gigerli“. Mindakettő olyan embert jelent, a ki külsőségek affektálásával kíván különb urnak látszani, mint a mennyi uraskodásra vagyoni helyzete, vagy születése feljogosítja. Lehet valaki gentry, de ha e mellett fertálymagnáskodik és ezért költségesebb életmódot folytat, mint a hogy a viszonyai engedik, a látszatnak ez a bolondja szintén csak — svihák, vagy ha úgy tetszik — gigerli. Lehet egy másoknak pénze is, de uracsot szenvedleg, ennél fogva ő is csak amolyan a látszatért elcsábult svihák-firma s lovagja a gigerli-rendnek. Van továbbá olyan vitéz is, a kinek se születése, se pénze, de azért a föld alul is kitevő a gigerliség és svihákéria szinpadai kellékeit. Ez aztán a numero 0, a „Mont-liszt“ gigerli.

Gigerlink (használgjuk hát a ma már közkeletű elnevezést) többnyire többed magával mutatkozik. Rendesen a más kedvéért vált gigerlivé. Egy gigerli százat csinál. Többnek képzele magát más földi halandónál, azért nem csupán magaviseletében és külsejében igyekszik hasznos embertársaitól különbözni, hanem azt hiszi, hogy a művelt társadalomban divó modor szabályai alól teljesen fel van mentve. Láttatok már igazi gavallért, amolyan gigerli-félével karöltve menni? Ez elképzelhetetlen, mert a gigerli, a midőn magát felmenti a közillem törvénye alól, ebben nem tanusit eredetiséget, szellemet, de még különcséget sem (hiszen a ki különb az lehet bolond, de nem majmol). Ő egyszerűen csak — pimasz.

Pipaszár lábú, bizonytalan lépésű, sápadt, beesett képű, kikent-fent legénykékből áll a gigerlirend. A tiszta szerelem, vagy a házias élet gyönyöreinek életkincsét rég felváltották aprópénzre, de a szájuk mindig hódításokról beszél s a midőn csoportosan állongálnak, vagy ülve terpeszkednek el, egy szóval „feszitnek“ a látogatott közhelyek egy-egy kitettebb pontján, hát akkor többnyire képzele kalandjaikról beszélnek s szemtelenül rágalmazták az előttük ehaladó tisztességes hölgyeket. A tisztességteleneket azonban bizalmas kacsintással üdvözlik, aztán az uri nőt, vagy véletlenül magában járó-keelő kisasszonyt (miután már végig bosszantották fixirozásaikkal) elkezdik — kisérgetni.

Utközben, nem sejtven közel lovagias lelkületű, vagy legalább erős izmu oltalmazót, kétértelmű megjegyzéseket koczkatatnak, néha az áldozat háta mögé, néha mellé is szegődnek s kér-

dezetik az üldözött delnő — lakását.

Ne véld, nyájas olvasóm, hogy ezek az uracsok félelmes Don Juanok, a férjek homlokainak feldiszítését ambicionáló Faublas lovagok volnának.

Korántsem! A kisérgetett nő semmi módon sem hozhatná annyira zavarba a gigerlit, mint hogyha csakugyan megmondaná a lakását s szinleg elfogadná szolgálataikat. Ugy elpárologna mellőle a szegény nyomorult, ez a fényesre kímázolt sétáló koporsó, hogy a hírét sem hallatná többé!

Igaz, hogy néha idejekorán ott terem a bosszuálló Nemezis a férj, a fivér, vagy más becsületes ember képében és akkor a vándor, kit utja később arra visz, rendesen beütött tetejű köcsögkalapot, ketté tört sétatálcát, nemkülönb összezuzott monoklit talál, melyek a föld porában sem szünek mesélni a régi dicsőségéről, muló fényről s megcsufolt lovag-erényekről.

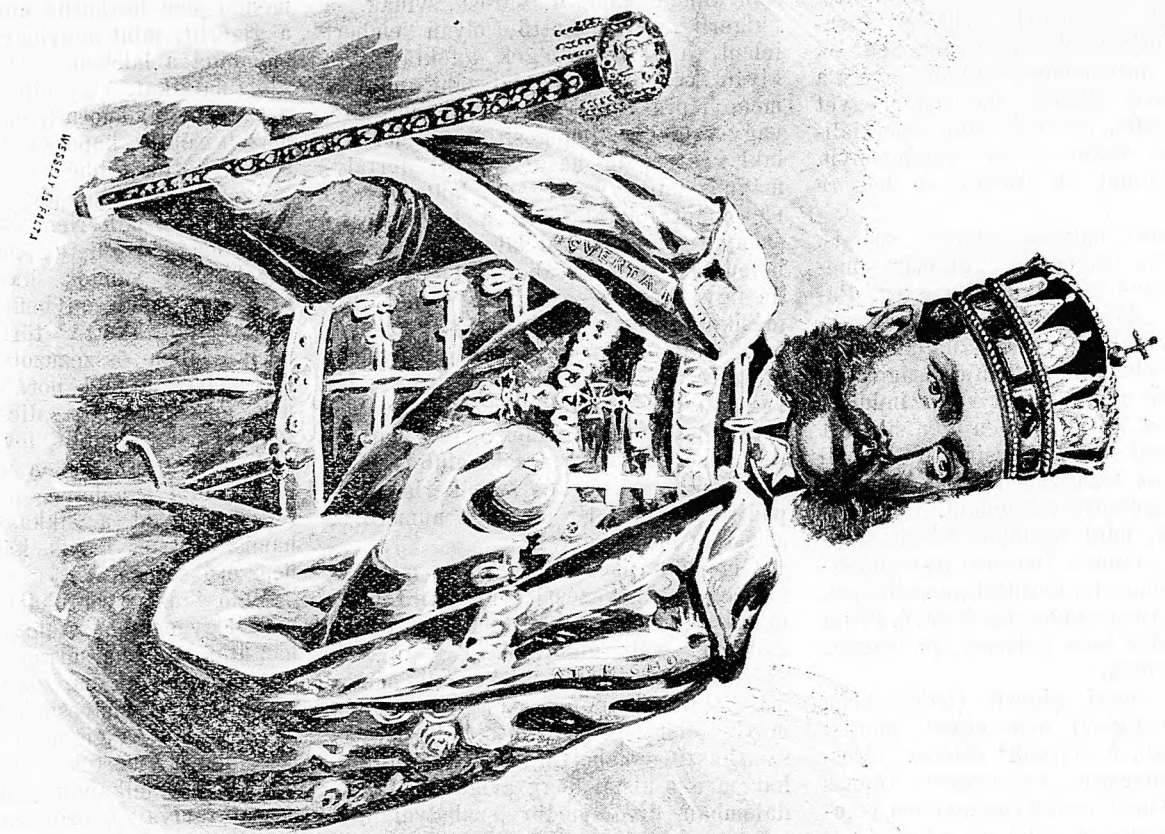
A látszat csak az, a miért a gigerli életet, időt s néha — becsületet áldoz fel. — (Lásd a sikkasztások, váltóhamisítások és hamis kártyások véget nem érő sorozatát.)

Valóságos egyenruhája van ő kelmének. Egy este hazafelé sétálgván színház után, előttem surrant mindig titokban tartott lakába, vagyis atyjának, a szerény kézművesnek külvárosi házacska felé a gigerli. Pipaszár lábai roskadozva mérték végig a járdát, utközben a felkapott jobb könyökkel, rézsut tartva s benzín szagu keztyűben, igen ostoba kézzorítással, vagy pedig affektált „jó napot“-tal üdvözölte ösméroseit. Most éppen bádogos - műhely előtt haladott el. Ott állt a Jancsi inas, a ki egyszerre csak elképedve hívta elő a műhely egész népségét.

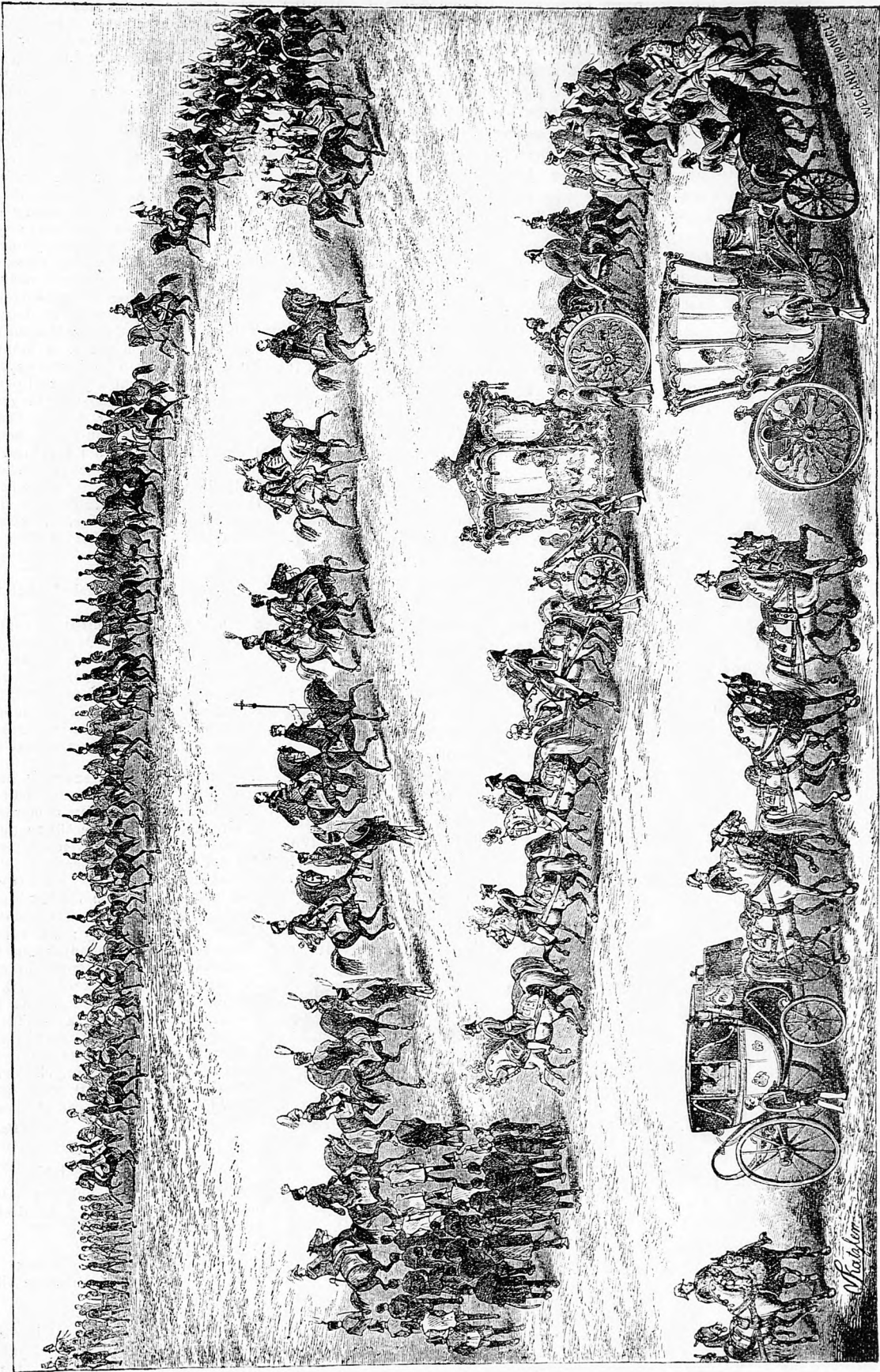
Nézzék csak, nézzék: erre haladt egy ur, czifra volt a ruhája, hanem mezitláb volt!

Álmélkodva bámultak a siető lovag után; én bizony nem világosítottam fel őket, hogy az az árva bizony nem járt mezitláb, csak a husszinü gigerli cipőt viselte! Örvendjenek, hogy a gigerli viselethez nem kell bádog, máskülönb hitelbe vennének tőlük, mint azt a — cipőt!

A gigerli angolos pofaszakállat szeret viselni, hogyha nem hegyesre kipödrött bajusznyomorékot az orra alatt; alig várja, hogy a haja ritkulni kezdjen, mert a csupasz koponyáról a kiérdemült Don Juanság alkonyfénye verődnek vissza. Lábáról s a köszönése módjáról már megemlékeztünk. Hangja sipító, az r betűt még mindig hibásan ejti, pedig ma már egyéb izléstelenséget is sajátíthatna el az uras világtól. Öltözete szandolin-szerű, hegyes sárga cipőn kívül (oh! gunyod ez, ő s magyar sárga csizma!) ez idő szerint alul behajtott pepita nadrág, derékbosszantó rövid, vagy bokáig érő lakáj-felöltő; a

A király és királyné 1867-ben.

A koronázási díszmenet fölvonulása Budára, 1867-ben.

szemen monokli, a melynek viselését hosszú és alapos tanulmány után sajátítja el; a gomblyukon székfü, nyakra valón oldalt szurt tü, többnyire állatfejet ábrázolva, a soi-disant ember-főn pedig minél feltűnőbb formánju köcsög kalap. Igen imponál a gigerli, ha mell-tüvel letüzött kendőt gyűrhet be a felső kabátja alá.

Ilyen ruhát más ember nem visel. — Az uri ember választékosan, vagy — lehet — drágán is öltözködik, de nem utánozza buta egyhangúsággal a korzó majmainak chablonját, a mihez izlés nem kell, a miben elegáncia nem lehet.

Sajátságos, hogy a gigerlik fajához néhol éppen a józan üzletvilág szolgáltat igen nagy kontigenst. Igaz, hogy csak vasárnap és — szombat.

A gigerli természetrajzát folytatván, még több figyelmet érdemelnek családi viszonyai. Többnyire az anya, szegény özvegy asszony s az élelmét fárasztó kézimunkával kereső nővér teremti elő a bálványozott fiu elegáncziáját. Az ilyen gigerlit sohase láttad nyilvános helyen megjelenni a familiájával. Ők éheznek, de a gigerli legalább egyszer napjában vendéglőben, kávéházban, cukrásznál lebzsel és fogyaszt. Éhezik gyakran a gigerli (ki láthat az ember szívébe és a gyomrába?) de este, (ha nem járhat színházba, valamely páholytulajdonos révén) jegyet vált és sikkos módon gukkerezi végig a páholy közönségét. Oh, a páholytulajdonos ösmerős becsben áll a gigerli előtt! Föl lehet hozzá látogatni, ott lehet hagyni a felsőkabátot a páholy előszobájában; azután egész bátran lesétálhatni valamely üresen hagyott támlásszékre.

Legboldogabb a czéhben s kompániájának messze felette áll a gigerli, ha a papája — szabómester. Ekkor a gigerli-jelmez miatt még kölcsönök után sem kell fáradozni s nem kell tartani oly ábrándos emberek reggeli látogatásaitól sem, a kiknek az a gyógyithatatlan rögeszméjük van, hogy a telivér gigerli még . . . fizetni is fog! Ha azonban a papa nem egészen üres óráiban szabászáttal foglalkozik, oh akkor, az elegáncia kikerül házilag! Csak névjegyek kellene még hozzá, a névjegyre pedig valami hangzatos előnév és azután már bátran neki lehet vágni a korzónak. Még nem lát-tam czimbitorlásért bepörölt gigerlit!

Tetszik még több fajta gigerli? Nos minden városban meg van az a nyalka gavallér, a kinek gigerlisége abban a látszathajhászatban rejlik, hogy — férfi léte — füzött derekat s talán még egyéb pótbájákat visel.

Es vannak nők, a kiket ezzel meg lehet hódítani! Egy kisebb városban a gigerlik abban multák felül embertársikat, hogy ebéd után rendszeren a piacra mentek és ott fogaikat tüntetőleg piszkálták. Van gigerli, a kit

sohase látni egyéb halandóval, mint olyannal, a kinek hét vagy kilencz szarvval jutott több a szerencse által, mint neki a — természetétől. Mindig jön, sohase megy; mágnás társaitól nem tágit és szívesen szorul a sárba, ha azok a járdát elfoglalták; hangja és a lába egyforma vékony; beszéde gyors, német szókkal keveri s a nagymamájáról egyszer az életben két két óráig ezt hitték, hogy báróné, az unoka pedig ezt követeli tőlünk — minden nap, a mig mások bolondja; s ha azok elhíthetik vele, hogy már nem „sikk“ téli felöltöt hordani, képes megfagyni, de akkor is e tudat hevíti, hogy grófi társaságban fogyhat meg; magát csak azért veti meg, hogy valami kereset után kell látnia, mert gigerlinek lenni ugyan „nagy és szép gondolat“, hanem e mellett igen — „sovány falat!“ Hát az athleta gigerli kinek mit vétett? Megtanul vivni s ez által nem arra törekszik, a mit a komoly athleta embe-reknél s a lovagias vívóknál találunk; nem tesz szert önézretre, erőre, erélyre; csakis a henczegésben gyarapodik s mesterségét más emberek elnyomására kivált pedig testileg gyöngébbek bántalmazására használja fel.

Ezek vivnak bárbajt a véletlenül le-tapodott tyukszemükért, mint mások talán házuk becsületéért; ezek közlik a néha kómikus, néha impertinens nyilt-téri nyilatkozatokat; ezek vizik köz-szemlére a bekötött karon ejtett kar-czolás és ők azok, a kik elvégre em-be-berökre találván, megkapják büntetéső-ket azzal a fegyverrel, a melynek for-gatásával maguk csak — visszaéltek!

Nem folytatjuk a gigerli természet-rajzát, bár igen valószínű, hogy Dar-win — egy-egy korzón végig sétálva — megtalálná a majom s ember közötti eddig még hiányzó kapcsolatot, a félig emberi félig majomi lényt. Annyi tény, hogy a mai nagy zoló és ferde neve-lés által a társadalom maga neveli a svihákokat s lehet, hogy annak a ko-moly és minden tiszteletreméltó apá-nak, vagy mamának, ki helyeslően bó-lint elitelő szavainkra, odatart, leendő nagy urnak vél és neveli, pedig a tu-lajdonképen nem más, mint haszontalan — gigerli!

M A R I T T A .

Kidólt a tündérvkert zengő aranyfája,
Józan poéta nem is gondol rája,
Az arany alma már régen a porban hullt . . .
Mégis szép lehetett az a regényes mult!
. . . Hajdan (ah, e szó is milyen romantikus!)
Bóven termett festő, színész és muzsikus,
A művészi pálya bárkinek nyitva volt,
Az „égi láng“ itt lenn sok kebelben honolt.
Es ma (mily keserves, unalmas ez a szó!)
Lánggal égő tűz és szenvedélyes viharzó,
Rendszerbe nyögözve tanulni jár oda,
Hol a művészt gyötéri elmélet, iskola. . .
Maritta szép leány, azelőtt Mari volt,
Kebelében az a bizonyos láng honolt,
Ilhetet ő még a szép hajadontól kapott,
S színésznőnek hát—hát hogy mondjam, fel-csapott.

Marittának esze, a szive is távol. . .
Derék völegénye, az a szegény Károly
Féltett boldogságát veszendőbe látja. . .
Tündérvkertnek mért is virul még a fája!
. . . Holnap lesz a nagy nap, az ő dicsősége,
De hosszú ez a ma, sohase' lesz vége;
Mégis bealkonyul, Marittát az ágya
A holnapi sikert megálmodni várja.
Szóvik, szóvik álmát a gonosz tündérek,
Csakhogy ez az álom kinzó, élő méreg:
Gyáva volt, reszketett, szólni alig tudott,
Se taps, se koszoru . . . soha ily kudarcot!
Könyben ázik reggel a hófehér párna,
Ha Marittára ily rut valóság várna!
S a mi még borzasztóbb, álmában ott látta
Völegényét, a ki örvendezve várta,
Nem hogy sirt-ritt volna a nagy szegény felett
„Nincs szive, nincs szive, hogy ugy örülhetett.“
. . . Rossz álom volt csupán, jönné már az este,
Izgalomtól, láztól borzong egész teste!
Ruháját rendezzi, a tükörbe nézdel,
Gyémánt ragyogása a szemfényétől vész el.
Bátorság hevíti, csüggedése daczra
Vál, és nem gondol az álmodott kudarczra.
. . . Elérkezett a percz, a szinen megjelen,
Zugó taps köszönti minden egyes helyen,
Szárnyát bontogatja perczről-perczre jobban,
Szenvedélye izzó, már-már lángra lobban,
S a mi csupa hívság, tömjén akart lenni:
Koszorut, virágot mind-mind megérdemli.
Es mig lezajlik az ő felavatása,
Onnan a sarokból kinek zokogása
Hallszik ide halkból, — különös végezet, —
Hogy szegény Károlynak csak sirnia lehet.
. . . Előadás vége. Marittát kísérik
Udvarlók, barátok; karját tizen kéri.
„Milyen siker nagysád!“ „E; még mennyit arat!“
. . . Szegény Károly mindig hátrább, hátrább marad.

S a mig távol tőle udvarlók csapatja
Marittát élteti, — ő Marit siratja. . .
Maritta otthon van. Puha, fehér ágya
A fényes szép jövőt megálmodni várja . . .
Vissza-visszagondol: hogy örült mindenki,
Egész város az ő dicsőségét zengi, —
Károlyra is gondol, a mig elalhatott:
„Nincs szive, nincs szive, hogy ugy busulhatott.“

Egy hirsomjas lélek szárnyát ha kibontja,
Szívre, becsültre nincsen annak gondja,
Mint léghajó terhe fenn a merész utban,
A hirsomjas szive, becsülete ugy van
Terhére az utnak, melyen oda szárnyal,
Hol égi fény vegyül szennyes földi árnyal,
. . . Sok, sok idő telt el. . . A város lázba' van.
„Jön egy nagy művész!“ Ezt hirdeti nagyban
Színházi jelentés; állnak körülötte,
Mohón olvasván, hogy: „E város szülötte.“
„Neve itt idegen“, mondják, „no de mindegy.“
A színházi pénztárt ostromolni mind megy.
„Ki lánya, rokona?“ kérdi egyik a más
Es mind jegyért rohan . . . soha ily rohanást.
S a ki csak megfordul a színház tájékán,
Lát egy szürke embert mozdulatlan, némán,
S ha tőle kérdezik, ki az a művész, —
Megrebben, szeméből könyök törnek elő,
Zokogásba ful és ennyit felel szegény:
„Marinak hívták őt becsületes nevé.“

Molnár László.

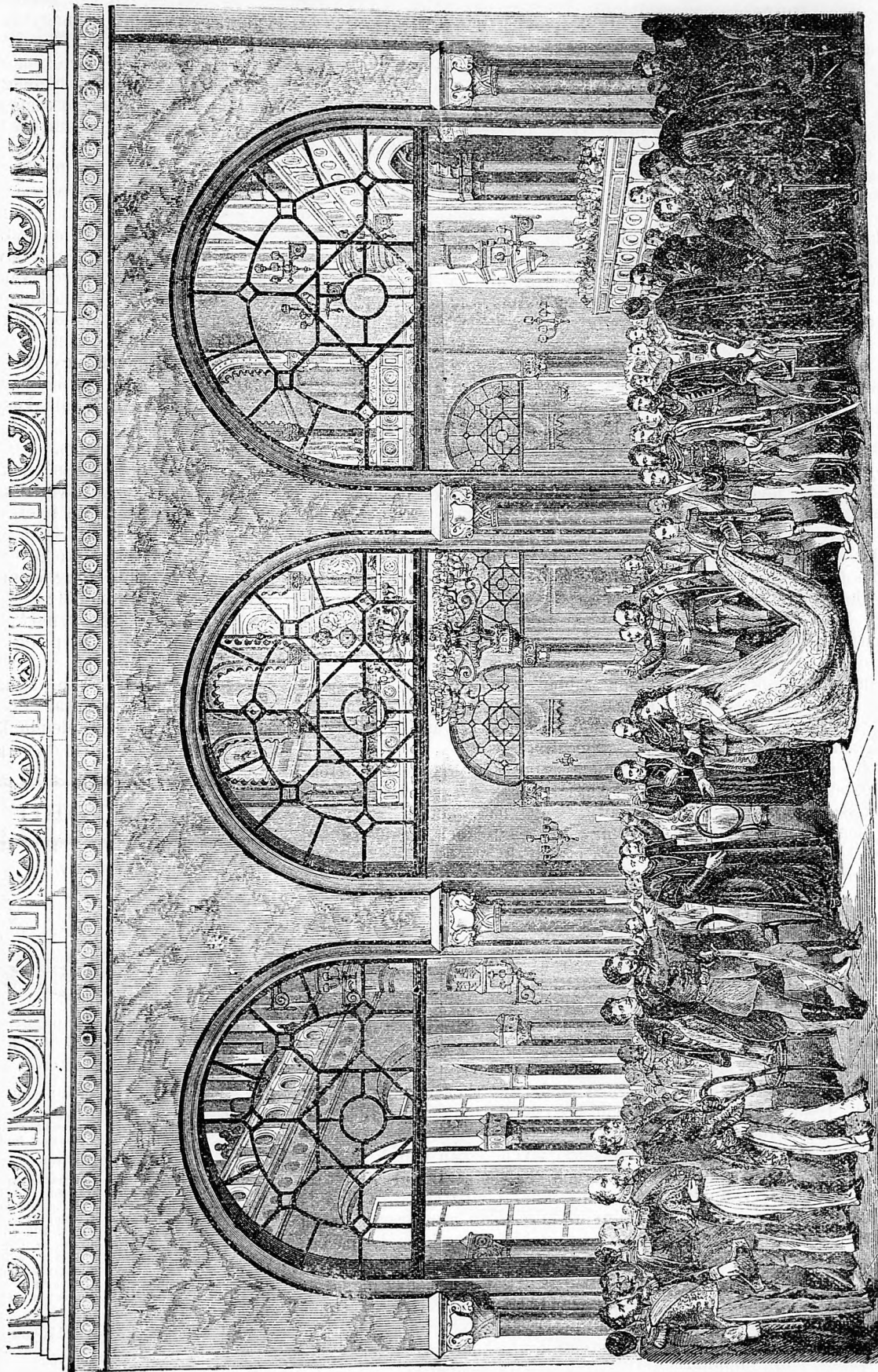
Az életből.

A delirium tremensnek és a hatalom elvesz-tésének első jele, hogy az illető — patká-nyokat lát.

Jó patkányirtó szer, ha nagy veszteségek után hirtelen talpra állasz és tisztán tartod a csatornákat.

Gyorsan irni annyi, mint kevés gondolattal birni. Kevés ember hamar kijut a templom-ból; ha sokan voltak — oda benn, a tömeg megtorlik az ajtóban.

A ház — parlamentáris értelemben véve, — vagy az udvarral, vagy az utcával van ellen-tétben.
Gáspár Imre.

B á l a v i g a d ó b a n. 1867-ben.

Egy lovagias ügy.

Irta V. SZÓCS GÉZA.

I.

Az történt, hogy fényes, nagy bálban, nyilvánosan megcsókoltak egy asszonyt. Egy fiatal, előkelő özvegy-asszonyt, a kinek legalább tíz udvarlója szokott lenni állandóan, de a kinek jó hírneve ellen egy szó kifogást sem lehetett emelni azért.

A ki tette, fiatal gyermek volt még, egészen fiatal.

Elkábította a krápázatos gázfény, a bálterem bűbajos, elandalító illata, a mely észrevétlenül ringatja mámorba az idegeket.

Ott keringözött — már Isten tudja hányadikszor ez este — a körülrajongott csodált és magasztalt bálkirálynővel a gondtalanul vidor életkedvvel tánczó párok között; s a mint folyton maga előtt látta az asszony ingerlően szép arcát, kívánatos piros ajkait, a melynek félig nyitottan kéjjel szívták be a terem illatos bódító levegőjét, s egy öntelel pillanatban, nem törődve azzal, hogy látják-e vagy nem, magához ölelte a csábos asszonyt, s lázas, hosszú csókot nyomott ajkaira.

— Botrány! — hangzott fel itt is, ott is. Egnémely mamának, a kinek leányai petrezselmet árultak, jóleső meglepődés sugárzott le az arcáról:

— Végre nyilvánosan kompromittáltak; kaczérsága az oka.

A legyezők mögött elfojtott hangu suttogás támadt. Kíváncsian várta mindenki a dolog végét. A kartya- és ivószobákból is besereglettek a künn mulató férfiak. Hivatásszerű párbajintézők azon tanakodtak, hogy ki vesz most már elégtételt a sértésért?

Mert apja nincs, bátyja sincs — és

A fiatal ember hazatámolygott valahogy pajtásai segítségével; elszégyelte magát nagyon. Hirtelen kijózanodva mámorából, el sem tudta képzelni immár, hogy követhetett el ilyen illetlen, megbotránkozató dolgot?

Az asszony továbbra is a mulatságban maradt. Kissé elsápadt az arca, hanem azért jó kedvet mutatott. De azután nem tánczolt többet. Nézte a farkasszemet a többi asszonyokkal és leányokkal, nem akaráván megadni nekik azt a gyönyörűséget, hogy eltávozásával tág teret engedjen a pletykának, az összecsoportosulásnak, s így a dolog szélesebb körü „megbeszélésé”-nek.

II.

A megsértett királynő legállandóbb és legkitüntettebb udvarlója Csörtéssi Árpád ur volt, törvényszéki bíró. Természetes dolog tehát, hogy „mindeknek szeméi reája nézzenek”.

— Provokálod? — kérdezte egyik is, másik is, fontoskodó, bizalmaskodó

arczczal. Egész sereg férfi csoportosult körülötte.

— Majd beszélünk róla holnap, — felelte vontatottan, aztán ő is hazament, hogy gondolkozzék.

Csörtéssi ur az embereknek azon osztályába tartozott, a kiket nagyképszerűsűeknek szokás nevezni: a kik szeretnek minden kicsiny dolgot nagyra fujni föj, s a kiknek rendszeren sokkal kevesebb a bátorságuk, mint a hogy az ember fia hinné, annak folytonos hangoztatása és fitogtatása után.

Csörtéssi ur reggelre ki is okoskodott valami módot, a melynek segítségével a botrányból még nagyobbat csinálhatott, s a saját a lovagi hírnevét is megmenthette a nélkül, hogy csak egyedül neki kellene veszedelmnek kitennie a testi épségét.

... Másnap reggel összegyűjtötte a többi kilenczet Előadta nekik, hogy a sértés olyan minőségű, a melyet egy ember nem torolhat meg kellőképen. Együttessen kell föllépnie „ő nagysága” minden tisztelőjének, — nem! minden lovagias embernek, a ki őt ismeri, s aztán: hadd döntsön a sors. Az verekszik meg, a kinek nevét kihúzzák az urnaképpen szereplendő köcsög-kalapból.

Voltak olyanok, a kik rögtön hajlandók voltak az ajánlatot elfogadni. Mások meg haboztak.

Egy pár keces mosolygásért — a minél többet bizonyosan sose kaptak ez asszonytól — csak úgy bolondjában kiálljanak a kardél vagy pisztolyosó elé? Nem ők.

Hanem aztán végre is beleegyeztek; a „lovagiassági kényszerhelyzet” nem engedte, hogy hátráljanak: gyáván tartanak őket a többiek, az egész város, az egész világ.

III.

Csörtéssi Árpád úgy tartotta, hogy a „társaság” mely a szép asszony megsértett erényét megboszulandó vala, nem teljes. Emlékezett még két fiatal urra, a kiket egy párszor Szeghalminé (így hívták „ő nagyságát”) társaságában látott.

Az egyik Csolnakosy Ákos, rendszeren a „Zöld medvéhez”-hez címzett kávéházban volt délelőttönként található.

Oda ment tehát.

Esős idő lévén, sokan voltak a „Zöld medvé”-ben. Egyik asztalnál piqueteztek, a másiknál tartlitztak. Egy kikent fiatal kereskedő ugyancsak csapta levét a meglehetősen csinos, barna kasszirosnő körül.

Csolnakosy Ákos a kávéház leghátuljában karambolázott egy idegen uhlánus hadnaggyal.

Csörtéssi fontoskodó arczczal nyújtott kezét a fiatal embernek.

— Ön tudja már, hogy mi történt az este. . .

— Igen. Skandalum. . .

— Ugy-e?

— Természetesen. Becsületre kell tanítani az illetőt.

— Helyes. Mi ezt akarjuk. Még pedig együttesen, ő nagysága barátai. Önt sem akartuk kihagyni.

— Köszönettel tartozom érte.

Ekkor az uhlánus hadnaggy, letéve a dákót s összeültvén sarkantyuját, lassu, vontatott hangon mutatta be magát:

— Lovag Dürer.

— Bocsánat, el is feledkeztem, hogy az urak nem ismerik egymást.

— Kérem, nem tesz semmit.

S aztán elkezdtek a hadnaggy kedvéért németül beszélni. Lovag Dürer megértvén, hogy miről van szó, szintén hajlandónak nyilatkozott a szép asszony védői közé beállani, daczára annak, hogy nem ismeri.

Csörtéssi elővett egy ivet, a melyre már rá volt írva tíz név; egyre aztán ráírták a nevüket Csolnakosy és Dürer lovag.

— Köszönöm, uraim.

— Kérem, kötelességünk. Katonák vagyunk. És azzal folytatták a játékot. Csolnakosy azon törte fejét, hogy csinálja meg a nehéz állást, a melyet kapott; a nyalka kereskedő — a ki szeretett az urakhoz dörgölözni — bele szólott a kassza mellől:

— Quátra tessék venni!

... Csörtéssi ur pedig boldogan távozott.

Mentől több név van, annál inkább remélheti, hogy nem az övét húzzák ki az urnaként szereplendő köcsög-kalapból.

(Vége következik.)

Képtalány.

S Z Á M R E J T V É N Y .

GRÖNER AMÁLIÁTÓL.

- 37, 38, 47, 2, 1, 8, 19, 28, Hires francia szerző.
13, 22.
9, 10, 11, 12, 5, 21, 36, 52. Hangszer.
4, 27, 14, 42, 7, 16, 58. Temetőben láthatod.
54, 67, 68, 69, 34, 61, 41. Látogatott fürdőhely.
45, 58, 3, 30, 48, 62, 54, 71, Egy iparos neve.
17, 18, 55, 19.
40, 39, 31, 32, 43, 71, 44, 18. Sok házasulandó ezt keresi.
20, 25, 26. Vad emberek lónek vele.
51, 35, 33, 46, 64. A féreg jól érzi magát benne.
70, 57, 56, 63. Ős magyar vitéz.
72, 24, 15, 55, 6. A rozsz lelket így is nevezik.
23, 29, 53. Kis rovar munkája.
60, 50, 49, 66, 65. E szót a vasuti állomásokon gyakran hallani.
59. Betű az abc végéről.
1—72. Berzsenyi szép monlása.

A múlt számban közölt talányok megfejtése:

A képtalányé:

Honvédelem.

A Számrejtvényé:

A rokon szív veszéylek közt mutatja érdemét.
(Kisfaludy K.)